

Nacionalni program obuka

Za podizanje kapaciteta organizacija civilnog društva za delotvorno učešće u reformi javne uprave

Mart 2024.

Uvod

Aktivno sudjelovanje organizacija civilnog društva (OCD) u reformi javne uprave (RJU) je neophodno jer omogućuje uključivanje različitih perspektiva, potiče inkluzivan i sveobuhvatan proces donošenja odluka, a ujedno pridonosi rezultatima koji odražavaju različite društvene potrebe. Unapređenje kapaciteta i znanja OCD-a o ovoj temi ključno je za omogućavanje njihovog učinkovitog sudjelovanja u procesu reforme javne uprave, pružajući im uvide potrebne kako bi njihov doprinos bio relevantniji. Štoviše, njihovo sudjelovanje u izradi dokumenata i propisa javne politike od ključne je važnosti za promicanje transparentnosti i odgovornosti vlasti, kao i za doprinos razvoju demokratskog sustava usmjerenog na građane. Adekvatan angažman i konzultacija s OCD-ima omogućio bi im da postanu bolji posrednici između države i njezinih građana, kao i izradu izvješća i analiza koje bi uvažavale perspektive i ograničenja javne uprave, pridonoseći time partnerskim odnosima između države i građana. Civilno društvo. Povećano sudjelovanje civilnog društva u procesu RU također će stvoriti više mogućnosti za poboljšanje cjelokupnog okruženja za kreiranje politike, s obzirom na to da je uključiv proces razvoja politike utemeljen na dokazima sastavni dio standarda RJU.

Slijedom toga, projekt WeBER Plus fokusiran je na organiziranje prilagođenih treninga za organizacije civilnog društva, na temelju prethodno identificiranih potreba, kako bi organizacije mogle bolje razumjeti RU u kontekstu pristupanja EU i učinkovitije doprinijeti integraciji u EU i boljem upravljanju na Zapadnom Balkanu (ZB). WeBER Plus je podržan od strane regionalnog projekta „SMART Balkans – Civilno društvo za povezan Zapadni Balkan“. Projekat SMART Balkans implementiraju Centar za promociju civilnog društva (CPCD), Centar za istraživanje i kreiranje politika (CRPM) i Institut za demokratiju i medijaciju (IDM), a finansijski ga podržava Ministarstvo vanjskih poslova Norveške (NMFA). Edukacije će se provoditi na regionalnoj i nacionalnoj razini u četiri zemlje Zapadnog Balkana uključene u projekt WeBER Plus, a programi edukacije razvijeni su na temelju identificiranih potreba organizacija civilnog društva. Napredniji regionalni treninzi razvijeni su na temelju doprinosa OCD članova regionalne WeBER platforme, koji su se pokazali iskusnijima u praćenju i sudjelovanju u RJU, kao i u procesima kreiranja politika. Nacionalni treninzi, koji pokrivaju osnovnu razinu znanja, uglavnom su namijenjeni organizacijama koje sudjeluju u Nacionalnim radnim grupama unutar WeBER inicijative u zemljama obuhvaćenim projektom, tj. organizacije angažirane i zainteresirane za ŽP uglavnom iz lokalne perspektive i općenito s manje iskustva u smislu sudjelovanja u ŽP i procesima donošenja politika.

Kao što je već spomenuto, participativni proces razvoja regionalnih i nacionalnih programa obuke ima za cilj osigurati da sve aktivnosti posvećene izgradnji kapaciteta odgovaraju potrebama obuke. U tu svrhu WeBER Plus tim je pripremio i distribuirao upitnik relevantnim organizacijama civilnog društva koji je omogućio detaljnu analizu njihovih odgovora i preferencija.

¹ Vidjeti Dodatak 1 za kompletan upitnik.

¹ Oblasti su: Strategija i kontinuirano unapređivanje javne uprave, Izrada i koordinacija politika, Javnoslužbenički sistem i upravljanje kadrovima, Organizacija, odgovornost i nadzor, Pružanje usluga i digitalizacija i Upravljanje javnim finansijama. Oblasti su definisane u skladu sa revidiranim [SIGMA Principima javne uprave](#)

Nacionalni upitnik za procjenu potreba za obukom uključivao je pitanja o iskustvu organizacija civilnog društva u sudjelovanju u RJU i razvoju politika, zajedno s ključnim temama za svako područje RJU. Anketa je poslana članovima OCD Nacionalne radne grupe u Bosni i Hercegovini, a upitnik je ispunilo njih 16. Na temelju odgovora i preferencija izraženih u upitniku, teme u nacionalnom programu izobrazbe uključuju specifične aspekte svih šest područja javne uprave, u skladu sa SIGMA/OECD načelima javne uprave. Za svako od šest reformskih područja odabrane su najviše četiri glavne teme na temelju preferencija koje su izrazile organizacije civilnog društva koje su ispunile upitnik. Moduli obuke usklađeni su s revidiranim SIGMA Principima javne uprave, tako da jedan modul pokriva teme za jedno područje reforme. Zbog široke pokrivenosti područja upravljanja javnim financijama i niza različitih tema koje pokriva, modul 'Upravljanje javnim financijama' podijeljen je u tri komponente. Također, prema odgovorima ispitanika, glavni fokus obuke za sve module je zakonodavni okvir i praksa u Bosni i Hercegovini, s naglaskom na usklađenost sa zahtjevima procesa pristupanja Europskoj uniji.

Sadržaj

Uvod	1
1. Strateški okvir za reformu javne uprave	4
2. Razvoj i koordinacija politika	6
3. Državnoslužbenički sistem i upravljanje ljudskim resursima	8
4. Organizacija, odgovornost i nadzor	10
5. Pružanje usluga i digitalizacija	12
6. Upravljanje javnim finansijama	14
Dodatak 1 – Upitnik za procenu potreba za obukama OCD	Error! Bookmark not defined.

Strateški okvir za reformu javne uprave

Cilj modula

Osposobiti organizacije civilnog društva sa znanjem o procesu planiranja, kreiranja, implementacije i izvještavanja o strateškom okviru za RJU u Bosni i Hercegovini, kako bi mogle učestvovati u procesu kreiranja i/ili praćenja implementacije RJU i pozivati vlasti da odgovaraju.

Opis modula

Modul se sastoji od dvije glavne tematske cjeline, u skladu sa prioritetom tema od strane OCD, kao i dvije dodatne tematske cjeline. Glavne tematske cjeline su središnji dio modula i biće detaljno obrađene, dok će dodatne jedinice dopuniti središnji dio.

Glavne tematske cjeline

1. Koordinacija, praćenje i izvještavanje o politikama u oblasti reforme javne uprave
2. Planiranje i razvoj politika u oblasti reforme javne uprave

Dodatne tematske cjeline

3. Sudjelovanje relevantnih aktera u razvoju strateških dokumenata za reformu javne uprave i praćenju njihove implementacije
4. Finansiranje RJU
5. Akcioni plan RJU u BiH 2022.-2027. i 14.prioritet EU

Tokom obuke, polaznici će naučiti:

✓ Šta podrazumjeva koordinacija RJU i koja tijela su zadužena za koordinaciju u Bosni i Hercegovini; šta podrazumijeva praćenje RJU u strukturnom i sadržinskom smislu i izvještavanje o toku reforme; kako civilno društvo može da iskoristi zvanične izvještaje u svom radu (*tematska cjelina 1*).

✓ Koje oblasti i teme mogu da se podvedu pod oblast RJU; koji planski dokumenti se koriste za razvijanje strateškog okvira za RJU; kako je proces razvoja strateškog okvira za RJU interno organizovan u okviru državne uprave; šta sadrži Strategija RJU u Bosni i Hercegovini; šta sadrži Program za reformu sistema lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini (*tematska cjelina 2*).

✓ Kako zainteresirane strane mogu da doprinesu razvoju RJU u Bosni i Hercegovini – modaliteti i metode uključivanja, faze učešća, itd.; uključivanje civilnog društva i drugih zainteresovanih strana u koordinaciju RJU – mogućnosti i primjeri dobre prakse; kako civilno društvo može da doprinese zvaničnom procesu praćenja RJU, kao i da primjeni svoje nezavisne prakse praćenja (*tematska cjelina 3*).

✓ Glavni izvori i modaliteti finansiranja RJU – nacionalni budžet naspram razvojne pomoći (*tematska cjelina 4*).

✓ Presentacija akcionog plana za RJU 2022-2027- presjek stanja te procedura nastanka i odoštavanja navedenog te obrada 14.prioriteta EU za BiH (*tematska cjelina 5*)

Korisni materijali: SIGMA - [Toolkit for the preparation, implementation, monitoring, reporting and evaluation of public administration reform and sector strategies: Guidance for SIGMA partners](#) (na engleskom)

Očekivani efekti

Po završetku modula obuke, očekuje se da će polaznici moći da:

- ✓ Razumiju koji su prioriteti politika dio Strategije RJU;
- ✓ Razumiju koja su najvažnija planska dokumenta za RJU u Bosni i Hercegovini i razumiju njihov međusobni odnos i hijerarhiju;
- ✓ Razumiju logiku i strukturu planskih dokumenata za RJU, poput Programa za reformu sistema lokalne samouprave, kako bi lako mogli da pronađu informacije koje su im potrebne;
- ✓ Razumiju svrhu i ulogu koordinacije RJU i njen značaj za praćenje RJU;
- ✓ Razumiju svrhu i ulogu praćenja RJU i njegovu važnost za izvještavanje o RJU;
- ✓ Razumiju načine na koje civilno društvo može da doprinese razvoju RJU u Bosni i Hercegovini, koordinaciji i procesima praćenja, kao i da se pripreme za uzimanje učešća u ovim aktivnostima;
- ✓ Razlikuju izvore finansiranja RJU.
- ✓ Razumiju nastanak te primjena Akcionog plana za RJU te 14. prioritet EU za BiH

Format obuke

Trening sesije (*online* i uživo)

Metod obuke

Interaktivna prezentacija materijala od strane trenera, praktični zadaci za učesnike koji će raditi u grupama, grupne diskusije, studije slučaja.

Trajanje obuke

Jedan i po dan (10 sati) obuke uz 2 sata za praktične zadatke van obuke

Broj polaznika

- Najmanji broj polaznika: 15
- Optimalni broj polaznika: 20

Razvoj i koordinacija politika

Cilj modula

Osposobiti OCD znanjem o procesu izrade, implementacije, izvještavanja o javnim politikama i njihovoj evaluaciji, kao i o parlamentarnom nadzoru donošenja politika od strane Vlade, kako bi organizacije mogle učestvovati u procesu kreiranja i/ili praćenja implementacije javnih politika. javne politike u Bosni i Hercegovini i pozvati nadležne na odgovornost..

Opis modula

Modul se sastoji od dvije glavne tematske cjeline, u skladu sa prioritetom tema od strane OCD, kao i dvije dodatne tematske cjeline. Glavne tematske cjeline su središnji dio modula i biće detaljno obrađene, dok će dodatne jedinice dopuniti središnji dio.

Glavne tematske cjeline

1. Implementacija, praćenje i evaluacija javnih politika
2. Izrada politika zasnovanih na činjenicama i analizama, sa naglaskom na koordinaciju i saradnju različitih nivoa vlasti

Dodatne tematske cjeline

3. Učešće relevantnih aktera u izradi politika
4. Parlamentarni nadzor nad kreiranjem politika od strane Vlade
5. PARCO BiH-koordinaciono tijelo za RJU BiH- odgovornosti i rad

Tokom obuke, polaznici će naučiti:

✓ Koji mehanizmi se koriste kako bi se osiguralo da se politike implementiraju u skladu sa svojom svrhom i namenom; šta sve podrazumijevaju i kako se sprovode procedure praćenja; šta podrazumijevaju procedure evaluacije javnih politika i kako ih koristiti u izradi budućih politika; koji su najvažniji elementi Zakona o planskom sistemu (*tematska cjelina 1*).

✓ Kako uspostaviti i održati praksu inkluzivne izrade i razvoja javnih politika u skladu sa standardima Principa javne uprave; šta podrazumevaju analiza efekata propisa i *ex-ante* i *ex-post* analiza politika i kako se one sprovode u praksi; kako je organizovana koordinacija svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini kako bi se obezbedila usklađenost regulative, transponovanje pravnih tekovina EU u domaće zakonodavstvo i njihova harmonizacija usklađenost (*tematska cjelina 2*).

✓ Kako omogućiti proaktivne i efikasne konsultacije sa zainteresovanim stranama i javnošću; koje standarde konsultacije treba da ispune u pogledu transparentnosti i pristupačnosti; kako su organizovane konsultacije između ministarstava u Bosni i Hercegovini i kako se one sprovode u praksi (*tematska cjelina 3*).

✓ Koji su najvažniji elementi Poslovnika o radu Vlade u vezi sa podnošenjem nacrta zakona Narodnoj skupštini; šta podrazumijeva i kako se sprovodi parlamentarni nadzor nad izradom politika; koji su najvažniji aspekti rasprava o zakonodavnim inicijativama u skupštinskim odborima; šta podrazumijeva i koja je svrha analize primene najvažnijih zakona i politika od strane Narodne skupštine (*tematska cjelina 4*).

✓ PARCO BiH- načini rada, nadležnosti i funkcioniranje (tematska cjelina 5)

Korisni materijali: Republički sekretarijat za javne politike – [Priručnik za učešće javnosti u planiranju, izradi i praćenju sprovođenja javnih politika i propisa](#); ReSPA – *Integrated Planning System in the Western Balkans Administrations (na engleskom)*

Očekivani efekti

Po završetku modula obuke, očekuje se da će polaznici moći da:

- ✓ Razumiju praktičnu primenu analize efekata propisa u pravnom sistemu u Bosni i Hercegovini;
- ✓ Razumiju važnost i svrhu redovnog praćenja primene politika;
- ✓ Razumiju kako je u Bosni i Hercegovini organizovano izveštavanje o ciljevima i postignutim rezultatima politika i koji su glavni nedostaci sistema;
- ✓ Doprinesu praksi inkluzivne izrade politika zasnovanih na dokazima, kao i procesima praćenja i izveštavanja;
- ✓ Razumiju tok, način organizacije i svrhu konsultacija između ministarstava;
- ✓ Razlikuju faze konsultativnog procesa i razumeju njihovu svrhu;
- ✓ Razumiju tok i način komunikaciji između Vlade i Narodne skupštine u zakonodavnom procesu.
- ✓ Razumiju rad i nadležnosti PARCO BiH

Format obuke

Trening sesije (*online* i uživo)

Metod obuke

Interaktivna prezentacija materijala od strane trenera, praktični zadaci za učesnike koji će raditi u grupama, grupne diskusije, studije slučaja.

Trajanje obuke

Jedan i po dan (10 sati) obuke uz 2 sata za praktične zadatke van obuke

Broj polaznika

- Najmanji broj polaznika: 15
- Optimalni broj polaznika: 20

Državnoslužbenički sistem i upravljanje ljudskim resursima

Cilj modula

Osposobiti OCD znanjem o principima postupanja državnih službenika, kao i aspektima zapošljavanja, vrednovanja, stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika na osnovu ispoljavanja kompetencija, u skladu sa ciljem reforme službeničkog sistema u Bosni i Hercegovini .

Opis modula

Modul se sastoji od dvije glavne tematske cjeline, u skladu sa prioritetom tema od strane OCD, kao i dvije dodatne tematske cjeline. Glavne tematske cjeline su središnji dio modula i biće detaljno obrađene, dok će dodatne jedinice dopuniti središnji dio.

Glavne tematske cjeline

1. Procedure i prakse zapošljavanja u državnoj upravi
2. Zaštita državnih službenika od neprimerenog uticaja i neosnovanog otpuštanja

Dodatne tematske cjeline

3. Profesionalne vještine, profesionalna autonomija i odgovornost najviših rukovodilaca u državnoj upravi
4. Stručno usavršavanje, upravljanje talentom i učinkom u državnoj upravi

Tokom obuke, polaznici će naučiti:

✓ Šta obuhvata zapošljavanje službenika zasnovano na zaslugama i kako su procedure zapošljavanja službenika primenjene u praksi u organima državne uprave i organima AP i JLS u Bosni i Hercegovini; kojim standardima se vode konkursne komisije pri odabiru kandidata; kako objezbediti transparentnost odluka o zapošljavanju (*tematska cjelina 1*).

✓ Koji su najvažniji elementi Zakona o državnim službenicima i Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave; koji su kriterijumi za raspoređivanje na niže zvanje ili otpuštanje; šta podrazumevaju etički i disciplinski okviri za službenike; koji su najvažniji aspekti odgovornosti službenika i kako se primenjuju u praksi (*tematska cjelina 2*).

✓ Ko su najviši rukovodioci u organima uprave u Bosni i Hercegovini– državnici službenici na položaju – a ko su politički postavljeni funkcioneri; koje procedure se uspostavljene za angažovanje najviših rukovodilaca (službenika na položaju); važnost profesionalne i upravljачke autonomije najviših rukovodilaca (*tematska cjelina 3*).

✓ Koji su najvažniji aspekti kontinuiranog učenja i usavršavanja; kako identifikovati potrebe za obukama službenika; kako pristupiti problemima nedovoljnog učinka službenika (*tematska cjelina 4*).

Korisni materijali: ReSPA – [Unapređenje implementacije procedura zapošljavanja zasnovanih na zaslugama na Zapadnom Balkanu: analiza i preporuke](#); ReSPA - [Professional requirements and competency frameworks in the civil service administrations of the Western Balkans \(na engleskom\)](#); SIGMA – [Upravljačka odgovornost u javnim upravama zemalja Zapadnog Balkana](#)

Očekivani efekti

Po završetku modula obuke, očekuje se da će polaznici moći da:

- ✓ Razumiju kako se primjenjuju Zakon o državnim službenicima i jedinicama lokalne samouprave ;
- ✓ Razumiju kako su organizovane procedure zapošljavanja službenika i kako se primjenjuju u praksi;
- ✓ Razlikuju vrste neprimerenog uticaja na državne službenike i službenike u organima AP i JLS;
- ✓ Razumiju kojih standarda bi se trebalo pridržavati prilikom izrade i primene etičkih i disciplinskih okvira u upravi;
- ✓ Razlikuju službenike na položaju od službenika na izvršilačkim radnim mestima i izabranih, imenovanih i postavljenih lica u organima, kao i politički postavljenih funkcionera na čelu organa;
- ✓ Procjene objektivnost kriterijuma za raspoređivanje na niže zvanje ili otpuštanje službenika.

Format obuke

Trening sesije (*online* i uživo)

Metod obuke

Interaktivna prezentacija materijala od strane trenera, praktični zadaci za učesnike koji će raditi u grupama, grupne diskusije.

Trajanje obuke

Jedan i po dan (10 sati) obuke uz 2 sata za praktične zadatke van obuke

Broj polaznika

- Najmanji broj polaznika: 15
- Optimalni broj polaznika: 20

Organizacija, odgovornost i nadzor

Cilj modula

Osposobiti OCD znanjem u vezi sa zahtevima otvorenosti i transparentnosti organa uprave, internim i eksternim mehanizmima odgovornosti, organizacijom uprave, radom nadzornih organa i sistemima integriteta u javnom sektoru u Bosni i Hercegovini.

Opis modula

Modul se sastoji od dve glavne tematske celine, u skladu sa prioritizacijom tema od strane OCD, kao i dve dodatne tematske celine. Glavne tematske celine su centralni deo modula i biće obrađene detaljno, dok će dodatne celine predstavljati dopunu centralnom delu.

Glavne tematske celine

1. Transparentnost, otvorenost i pristup informacijama u državnoj upravi
2. Integritet javnog sektora i borba protiv korupcije

Dodatne tematske celine

3. Podjela odgovornosti između različitih nivoa vlasti
4. Nezavisna kontrola i nadzor od strane Narodne skupštine i Državne revizorske institucije.

Tokom obuke, polaznici će naučiti:

✓ Koji su najvažniji standardi za proaktivnu i reaktivnu transparentnost organa uprave; koji su najvažniji elementi Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja; kako funkcioniše sistem podnošenja žalbi Povereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti; kako vršiti praćenje i procenu usklađenosti prakse sa pravnim okvirom za pristup informacijama od javnog značaja; šta su otvoreni podaci i kako se koriste *tematska cjelina 1*).

✓ Koji su potencijalni rizici i pretnje integritetu u javnom sektoru; koja pravila i vrednosti za etičko postupanje se primenjuju u javnom sektoru; kako funkcionišu mehanizmi za podnošenje pritužbi; koji su glavni aspekti sistema prijave imovine i sankcije za neusaglašenost (*tematska cjelina 2*).

✓ Koji vidovi organizacije državne uprave podstiču odgovornost; koji su najvažniji aspekti nezavisnosti organa i institucija i njihove odgovornosti; kako je izvršena podjela odgovornosti između različitih nivoa vlasti i koja rešenja i standardi se najčešće primenjuju (*tematska cjelina 3*).

✓ Koji su najvažniji aspekti saradnje Narodne skupštine i nezavisnih kontrolnih organa; kako obezbediti nezavisnost Državne revizorske institucije i osigurati da organi primenjuju njene preporuke; kako Narodna skupština vrši nadzor nad izvršnom vlasti (*tematska cjelina 4*).

Korisni materijali: SIGMA – [Pravo na otvorene javne uprave u Evropi; novi pravni standardi za administrativnu transparentnost](#); ReSPA – [Preporuke o dostavljanju izjava o finansijskom i imovinskom stanju nosilaca javnih funkcija na Zapadnom Balkanu](#)

Očekivani efekti

Po završetku modula obuke, očekuje se da će polaznici moći da:

- ✓ Razumiju kako funkcioniše slobodan pristup informacijama od javnog značaja i kako se ovo pravo štiti u Bosni i Hercegovini;
- ✓ Razumeju šta su otvoreni podaci i kako se koriste;
- ✓ Razumiju kako se u Bosni i Hercegovini upravlja rizicima po integritet u javnom sektoru;
- ✓ Razumiju kako je funkcioniše sistem prijave imovine u pravnom okviru Srbije;
- ✓ Razumiju podelu nadležnosti i odgovornosti između centralnog nivoa vlasti i jedinica lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini;
- ✓ Razlikuju različite nivoe i organizacione oblike u javnoj upravi;
- ✓ Razumiju poziciju nezavisnih organa u političkom sistemu Srbije i opseg njihovog rada.

Format obuke

Trening sesije (*online* i uživo)

Metod obuke

Interaktivna prezentacija materijala od strane trenera, praktični zadaci za učesnike koji će raditi u grupama, grupne diskusije, studije slučaja.

Trajanje obuke

Jedan i po dan (10 sati) obuke uz 2 sata za praktične zadatke van obuke

Broj polaznika

- Najmanji broj polaznika: 15
- Optimalni broj polaznika: 20

Pružanje usluga i digitalizacija

Cilj modula

Opremiti OCD znanjem u vezi sa procesom digitalizacije, pristupačnošću usluga i dizajnom usmerenim na korisnika, koji ima za cilj pružanje kvalitetnih usluga koje odgovaraju potrebama korisnika u Bosni i Hercegovini.

Opis modula

Modul se sastoji od dvije glavne tematske cjeline, u skladu s prioritizacijom tema po OCD, kao i dvije dodatne tematske cjeline. Glavne tematske cjeline su središnji dio modula i bit će detaljno obrađene, dok će dodatne cjeline nadopunjavati središnji dio.

Glavne tematske cjeline

1. Dizajn usmjeren na korisnike, uključivanje korisnika i povratne informacije
2. Pristupačnost usluga

Dodatne tematske cjeline

3. Digitalizacija usluga
4. Opšti upravni postupak i princip samo jednom

Tokom obuke, polaznici će naučiti:

✓ Kako se identifikuju nove i promjenjene potrebe korisnika i kako ih uključiti u dizajn usluga; koji su najvažniji elementi Zakona o uspostavljanju registra administrativnih postupaka i Programa ePapir; koje su izvorne usluge lokalnih vlasti, a koje poverene; šta su upravne, komunalne i usluge iz društvene sfere (*tematska cjelina 1*).

✓ Kako strateški i pravni okvir u Bosni i Hercegovini uređuju kanale za pružanje usluga (Zakon o opštem upravnom postupku, Zakon o elektronskoj upravi, Strategija reforme javne uprave, Program razvoja elektronske uprave); koje alatke pristupačnosti se najčešće koriste u dizajniranju i pružanju usluga u Bosni i Hercegovini (*tematska cjelina 2*).

✓ Portal eUprave u Bosni i Hercegovini i elektronske usluge (pravni okvir i sprovođenje, elektronski identitet građana i elektronska komunikacija); koji su nivoi pružanja elektronskih usluga u Bosni i Hercegovini, od informisanja do potpunog ostvarivanja usluge (*tematska cjelina 3*).

✓ Koji su najvažniji elementi Zakona o opštem upravnom postupku; šta podrazumeva pravo korisnika da pruži upravi informacije samo jednom (*tematska cjelina 4*).

Korisni materijali: SIGMA – [Sprovođenje zakona o opštem upravnom postupku na Zapadnom Balkanu](#); ReSPA - [E-Government Analysis: From E- to Open Government](#) (na engleskom); OECD - [Good Practice Principles for Public Service Design and Delivery in the Digital Age](#) (na engleskom)

Očekivani efekti

Po završetku modula obuke, očekuje se da će polaznici moći da:

- ✓ Razumiju koncept administrativnog opterećenja i najvažnije elemente strateškog i pravnog okvira koji se na njega odnose;
- ✓ Razumiju kako se identifikuju potrebe za redizajnimanjem usluga;
- ✓ Razumiju sve najvažnije aspekte pristupačnosti usluga;
- ✓ Razumiju koji kanali se u Bosni i Hercegovini koriste za pružanje usluga i kako su regulisani;
- ✓ Razlikuju nivoe pružanja elektronskih usluga u Bosni i Hercegovini;
- ✓ Razumiju kako je opšti upravni postupak uređen u Bosni i Hercegovini;
- ✓ Razumiju šta predstavlja organizovanje usluga u formi životnih događaja.

Format obuke

Trening sesije (*online* i uživo)

Metod obuke

Interaktivna prezentacija materijala od strane trenera, praktični zadaci za učesnike koji će raditi u grupama, grupne diskusije, studije slučaja.

Trajanje obuke

Jedan i po dan (10 sati) obuke uz 2 sata za praktične zadatke van obuke

Broj polaznika

- Najmanji broj polaznika: 15
- Optimalni broj polaznika: 20

Upravljanje javnim finansijama

Cilj modula

Opremiti OCD znanjem u vezi sa korišćenjem i upravljanjem sredstvima Evropske unije, sistemom javnih nabavki i planiranjem i upravljanjem javnim finansijama na održiv i transparentan način.

Opis modula

S obzirom na širinu oblasti upravljanja javnim finansijama i veliki broj različitih tema koje obuhvata, ovaj modul je podjeljen na tri komponente: upravljanje budžetskim ciklusom, upravljanje sredstvima Evropske unije i sistem javnih nabavki. **U toku jedne obuke, biće obuhvaćena samo jedna od ovih komponenti.**

Tokom obuke, polaznici će naučiti:

Komponenta 1

- ✓ Koje faze obuhvata cjelokupan budžetski ciklus, šta se sve podrazumeva pod budžetskom dokumentacijom u ovom ciklusu, i u kojim fazama se organizacije civilnog društva i ostale zainteresovane strane mogu uključiti;
- ✓ Koji su koraci u planiranju, pripremi i usvajanju budžeta na državnom i lokalnom nivou (budžetski kalendar i ostali relevantni dijelovi Zakona o budžetskom sistemu kada su u pitanju Zakon o budžetu Bosne i Hercegovine i odluke o usvajanju budžeta jedinica lokalne samouprave)
- ✓ Šta podrazumijeva struktura budžeta u administrativnom, ekonomskom, funkcionalnom i programskom smislu i kako organizacije civilnog društva mogu naći informacije koje su im neophodne (Zakon o budžetskom sistemu sa osvrtom na relevantne međunarodne standarde);
- ✓ Koji su najznačajniji elementi Građanskog budžeta i drugih instrumenata otvorenog budžetiranja i koja je njihova uloga u transparentnosti budžetskog ciklusa;
- ✓ Kako je u Bosni i Hercegovini organizovan sistem praćenja i kontrole izvršenja budžeta i kako se ono sprovodi u praksi, sa osvrtom na ulogu Ministarstva finansija FBiH
- ✓ Koji su najvažniji elementi završnog računa budžeta (izveštaji o izvršenju, o korišćenju budžetskih rezervi, o kapitalnim rashodima i slično), procedura usvajanja, i kako organizacije civilnog društva mogu u njima pronaći neophodne informacije.

Komponenta 2

- ✓ Koji su ključni elementi Zakona o javnim nabavkama (principi, tipovi naručilaca i postupaka, oglašavanje, tenderska dokumentacija, odlučivanje o dodeli ugovora, praćenje sprovođenja itd.), i koji su ključni podzakonski akti kojima se bliže uređuje primjena;
- ✓ Koja je uloga centralnih institucija nadležnih za javne nabavke u Bosni i Hercegovini (Kancelarija za javne nabavke, Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki), i osvrt na značaj i sadržaj izvještaja ovih institucija u kontekstu transparentnosti sistema;
- ✓ Elektronske javne nabavke u Bosni i Hercegovini– struktura, sadržaj, komunikacija i praćenje sprovođenja postupaka putem Portala javnih nabavki, sa posebnim osvrtom na značaj portala za organizacije civilnog društva i druge zainteresovane strane.
- ✓ Kako bi naručioci trebalo da sprovode javne nabavke kako bi se osiguralo poštovanje standarda utvrđenih Principima javne uprave.

Komponenta 3

- ✓ Koji su standardi za korišćenje sredstava EU i relevantni međunarodni sporazumi i pravni okvir u Bosni i Hercegovini;
- ✓ Koje strukture su nadležne za upravljanje ovim sredstvima u Bosni i Hercegovini (podjela uloga i odgovornosti);
- ✓ Na koji način je upravljanje sredstvima EU povezano sa strukturama i procesom upravljanja budžetom na nacionalnom nivou.
- ✓ Koje su obaveze Bosni i Hercegovini u pogledu finansiranja učešća u sprovođenju finansijske pomoći EU;
- ✓ Koji su mehanizmi (institucionalni i proceduralni) za suzbijanje nepravilnosti i prevara u postupanju sa finansijskim sredstvima EU i saradnju sa nadležnim tijelima Evropske komisije.

Korisni materijali: SIGMA – [Revizija javnih nabavki](#); SIGMA – [Monitoring javnih nabavki](#); SIGMA – [Elektronske javne nabavke](#); SIGMA – [Postupci javnih nabavki](#); SIGMA – [Principles of budgetary governance \(na engleskom\)](#);

Očekivani efekti

Po završetku modula obuke, očekuje se da će polaznici moći da:

Komponenta 1

- ✓ Razumiju tok procesa donošenja budžeta na centralnom i na lokalnom nivou vlasti i kako se građani mogu uključiti;
- ✓ Razlikuju vrste izveštaja o implementaciji budžeta (mesečni, polugodišnji, godišnji) i pronađu u njima informacije koje su im neophodne;
- ✓ Razumiju šta podrazumeva finansijska održivost lokalnih vlasti;
- ✓ Razlikuju izvore prihoda lokalnih i regionalnih vlasti (izvorna sredstva, namenski transferi, itd.)
- ✓ Razumiju kako se u Bosni i Hercegovini u praksi sprovodi praćenje izvršenja budžeta.

Komponenta 2

- ✓ Razumiju kada se mogu praviti izuzeci od konkurentskih operacija javnih nabavki;
- ✓ Razumiju kako se sprovodi revizija u oblasti javnih nabavki i koji su njeni najvažniji elementi;
- ✓ Razumiju koji standardi za sprovođenje javnih nabavki bi trebalo da se nađu u zakonodavnom okviru;
- ✓ Razumiju svrhu sistema elektronskih javnih nabavki i važne elemente njihovog funkcionisanja.

Komponenta 3

- ✓ Razumeju koji su najvažniji aspekti upravljanja sredstvima EU i koji su standardi u ovoj oblasti;
- ✓ Razumeju kako se sredstva EU uklapaju u okvire nacionalnog budžeta;
- ✓ Razumeju koji su kriterijumi za efikasno korišćenje i upravljanje sredstvima EU;
- ✓ Razumeju koji mehanizmi se primenjuju u praksi kako bi se suzbile nepravilnosti u upravljanju sredstvima EU.

Format obuke

Trening sesije (*online* i uživo)

Metod obuke

Interaktivna prezentacija materijala od strane trenera, praktični zadaci za učesnike koji će raditi u grupama, grupne diskusije, studije slučaja.

Trajanje obuke

Jedan i po dan (10 sati) obuke uz 2 sata za praktične zadatke van obuke

Broj polaznika

- Najmanji broj polaznika: 15
- Optimalni broj polaznika: 20

Dodatak 1 – Upitnik za procjenu potreba za obukama OCD

Upitnik za procjenu potreba za obukama OCD za učešće u procesu reforme javne uprave (RJU)

P1: Ocijenite dosadašnje iskustvo vaše organizacije u učestvovanju u procesu reforme javne uprave (RJU) (pri čemu ocjena 1 znači malo ili nimalo iskustva, a 5 veoma iskusni)

- a. 1
- b. 2
- c. 3
- d. 4
- e. 5

P2: Ocijenite dosadašnje iskustvo vaše organizacije u učestvovanju u procesu reforme javne uprave u pojedinačnim oblastima (pri čemu ocjena 1 znači malo ili nimalo iskustva, a 5 veoma iskusni).

- a. Strateški okvir za RJU (razvoj politika RJU, praćenje i izvještavanje, učešće relevantnih aktera, itd.) (1-5)
- b. Razvoj i koordinacija politika (razvoj i koordinacija, učešće zainteresovanih strana u razvoju politika, praćenje i evaluacija javnih politika, itd.) (1-5)
- c. Državnoslužbenički sistem i upravljanje ljudskim resursima (zaštita državnih službenika od neprimerenog uticaja, sistem plata, procedure i prakse zapošljavanja, itd.) (1-5)
- d. Organizacija, odgovornost i nadzor (pristup informacijama od javnog značaja, integritet javnog sektora i borba protiv korupcije, kontrolna i nadzorna tijela, itd.) (1-5)
- e. Pružanje usluga i digitalizacija (dizajn usmjeren na korisnika, pružanje povratnih informacija, opšti upravni postupak, pristupačnost usluga, itd.) (1-5)
- f. Upravljanje javnim finansijama (transparentnost budžeta, interna i eksterna revizija, sistem javnih nabavki, itd.) (1-5)

P3: Za koju od datih tema u oblasti strateškog okvira imate potrebu za dodatnom obukom?

- a. Planiranje i razvoj politika u oblasti reforme javne uprave
- b. Koordinacija, praćenje i izvještavanje o politikama u oblasti reforme javne uprave
- c. Učešće relevantnih aktera u razvoju strateških dokumenata za reformu javne uprave i praćenju njihove implementacije
- d. Finansiranje reforme javne uprave
- e. Drugo

P4: Za koju od datih tema u oblasti razvoja i koordinacije politika imate potrebu za dodatnom obukom?

- a. Planiranje i koordinacija politika na centralnom nivou vlasti
- b. Izrada politika zasnovanih na činjenicama i analizama, sa naglaskom na koordinaciju i saradnju različitih nivoa vlasti
- c. Učešće relevantnih aktera u izradi politika
- d. Implementacija, praćenje i evaluacija javnih politika
- e. Parlamentarni nadzor nad kreiranjem politika od strane Vlade
- f. Drugo

P5: Za koju od datih tema u oblasti državnoslužbeničkog sistema i upravljanja ljudskim resursima imate potrebu za dodatnom obukom?

- a. Zaštita državnih službenika od neprimerenog uticaja i neosnovanog otpuštanja
- b. Procedure i prakse zapošljavanja u državnoj upravi
- c. Profesionalne veštine, profesionalna autonomija i odgovornost najviših rukovodilaca u državnoj upravi
- d. Sistem plata u državnoj upravi
- e. Stručno usavršavanje, upravljanje talentom i učinkom u državnoj upravi
- f. Drugo

P6: Za koju od datih tema u oblasti organizacije, odgovornosti i nadzora imate potrebu za dodatnom obukom?

- a. Transparentnost, otvorenost i pristup informacijama u državnoj upravi
- b. Podela odgovornosti između različitih nivoa vlasti
- c. Nezavisna kontrola i nadzor od strane Narodne skupštine i Državne revizorske institucije
- d. Nadzor i prakse Zaštitnika građana
- e. Upravni i sudski postupci i javna odgovornost
- f. Integritet javnog sektora i borba protiv korupcije
- g. Drugo

P7: Za koju od datih tema u oblasti pružanja usluga i digitalizacije imate potrebu za dodatnom obukom?

- a. Dizajn usmeren na korisnike, uključivanje korisnika i povratne informacije
- b. Opšti upravni postupak i princip „samo jednom“ (pribavljanje dokumenata iz službenih evidencija od strane organa)
- c. Pristupačnost usluga
- d. Digitalizacija usluga
- e. Drugo

P8: Za koju od datih tema u oblasti upravljanja javnim finansijama imate potrebu za dodatnom obukom?

- a. Planiranje, priprema, izvršenje i izveštavanje o budžetu
- b. Transparentnost budžeta
- c. Interna revizija i efikasno upravljanje resursima u organima uprave
- d. Sistem javnih nabavki
- e. Eksterna revizija od strane Državne revizorske institucije
- f. Fiskalna autonomija i finansijski nadzor nad lokalnim vlastima
- g. Upravljanje sredstvima Evropske unije
- h. Drugo

P9: Izaberite svoju preferenciju u smislu fokusa obuke za odabrane teme u oblastima reforme (kliknite na strelice pored odgovora kako biste ih rangirali)

- a. Zakonski okvir i praksa u Srbiji
- b. Komparativna praksa država Evropske unije
- c. Zahtevi procesa pristupanja Evropskoj uniji

P10: Ocijenite iskustvo vaše organizacije u datim aspektima procesa razvoja strategija i propisa na centralnom nivou vlasti (pri čemu ocena 1 znači malo ili nimalo iskustva, a 5 veoma iskusni)

- a. Učešće u radnim grupama za izradu strategija i propisa (1-5)
- b. Praćenje primene usvojenih strategija i propisa (1-5)

- c. Učešće u konsultacijama i javnim raspravama prilikom izrade strategija i propisa (1-5)

P11: Ocijenite dosadašnje iskustvo vaše organizacije u učešću u procesima donošenja odluka na lokalnom nivou vlasti (pri čemu ocjena 1 znači malo ili nimalo iskustva, a ocena 5 veoma iskusni)

- a. 1
- b. 2
- c. 3
- d. 4
- e. 5

P12: Koji metod obuke biste više željeli?

- a. Kratke interaktivne sesije sa zadacima koje treba uraditi nakon svake sesije
- b. Duže sesije bez dodatnih zadataka nakon njih

P13: Na koji način biste želeli da se izvode praktični zadaci tokom obuka?

- a. Individualni rad
- b. Grupni rad

P14: Popunite podatke o vašoj organizaciji

- a. Naziv organizacije
- b. Tip organizacije (istraživačke, zagovaračke, watchdog, itd.)
- c. Glavna oblast rada/ekspertize
- d. Sedište organizacije

P15: Teritorijalni obuhvat organizacije

- a. lokalni nivo
- b. nacionalni nivo
- c. regionalni nivo

P16: *Dodatni komentari, predlozi i informacije*

Ovaj Program obuka je pripremljen uz podršku regionalnog projekta „SMART Balkans – Civilno društvo za povezan Zapadni Balkan“. Projekat SMART Balkans implementiraju Centar za promociju civilnog društva (CPCD), Centar za istraživanje i kreiranje politika (CRPM) i Institut za demokratiju i medijaciju (IDM), a finansijski ga podržava Ministarstvo vanjskih poslova Norveške (NMFA). Sadržaj ovog Programa obuka je isključiva odgovornost implementatora projekta i ne odražava nužno stavove Centra za promociju civilnog društva (CPCD), Centra za istraživanje i kreiranje politika (CRPM) i Instituta za demokratiju i medijaciju (IDM), ili Ministarstva vanjskih poslova Norveške (NMFA)